



R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Aliquæ peculiæres commutationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Commutatione suppleri potest. Sic Lud. à Cruce. d. 1. c. 7. d. 7. n. 3. Certè ego potènti commutari jejuniū hujus diei in alium, præscindendo ab aliqua peculiari Circumstantia, facile concederem sine alio suppleto: quia tunc dilatoriū, aut nihil demit de obsequio Dei.

7. Sed occurrit difficultas circa votum conditionale pœnale. Diximus in commutatione votorum expendendam esse gravitatem materiæ voti, ut illi commutatione subrogetur opus æquale: cum ergo in voto conditionali pœnali adfit duplex materia, utraque est expendenda? Petrus, v. g. vovet non ludere, quod si ludat voverit dare quandam elemosynam, adest hic materia voti ipsa elemosyna, adest ipsa negatio ludæ, quæ per votum istud intenditur, in commutatione ergo bonitas non ludendi sola, an etiam bonitas elemosynæ expendenda est?

8. Affero cum Sanch. *ibid.* à n. 30. si commutatio fiat, & facienda sit postimpletam conditionem, hoc est, post ludum, utriusque, nimirum bonitatis non ludendi, & bonitatis elemosynæ, rationem habendam esse. Ratio est, quia ex una parte, non ludere, fuit res per votum directè promissa; ex alia verò parte, ipsa elemosyna, purificata conditione hoc est, post ludum, transit in rem absolutè promissam.

9. Si verò petatur ante completam conditionem, variant Doctores. Nonnulli negant esse etiam expendendam pœnam; id est, in casu dicto elemosynam, quia illa nondum est promissa, cum nondum purificata sit conditio. Verum, dico primò, esse expendendam non ratione sui sed ratione bonitatis directè promissæ: explicet, probo. Votum non ludendi est gravius, si referatur ad pœnam illam dandi elemosynam; quam si ad talem pœnam non referatur: gravius est enim sic promittere. Vovet non ludere, quod, si luserit, vovet elemosynam, quam solum sic: Vovet non ludere; ergo non est injurum, esse expendendam illam pœnam, ut videatur gravitas totius voti. Fateor tamen ejusmodi pœnam, scilicet in casu dicto, elemosynam non esse accipiendam hic secundum totam suam nobilitatem, seu gravitatem: ratio est, quia, cum nondum sit incurta, sed à voluntate voventis, quoad futurum eventum adhuc pendeat, multum sine dubio à sua gravitate deficit.

10. Denique subjiciam hic aliquas commutationes approbatas à Doctoribus, apud Sanchez *lib. 4. in dec. 56. à n. 39.* & Lud. à Cruce *mo. cit.* ut nimirum facilius, ad harum exempla, praxim commutationum deducere valeat, qui legit.

Aliquæ peculiare Commutationes.

11. Votum Hierosolymitanum cuiusdam pueri commutatur à Pontifice c. *Venientis de voto, elemosynis*, & ut uni pauperi toto vitæ suæ tempore vovens provideat.

12. Votum simile cuiusdam Episcopi commutatur, *cap. Magna, eodem*, ut expensas cundi, redeundi, ibique commorandi integrè in subsidium Terræ sanctæ mittat, laborumque itineris compenset, sollicitius instando Vigilis, Orationibus, jejuniis.

13. Peregrinationem pedestrem Viri docti apud Sanchez *lib. 4. in Dec. c. 46. n. 40.* commutant in æqualem laborem, id est, præter expensas piè distribuendas, labor tot dierum tolerandus in itinere compensetur cum jejuniis totidem dierum: at non pedestrem commutatur ita, ut labor quatuor, vel etiam quinque dierum compensetur cum jejuniis unius diei. Ludovicus à Cruce de *Bull. Cruce. d. 1. c. 7. d. 3. n. 2.* sic commutat ejusdem peregrinationis votum: Si equestris quis peregrinatur per votum sit, est facienda sumptuum comparatio, & hi Monasterio pauperi, vel orphanæ maritandæ, vel alteri pio operi dentur. Pro labore autem itineris, toto tempore, quo duratura erat peregrinatio, singulis mensibus confiteatur, & communicet; singulis ejusdem temporis hebdomadis semel jejundet, ac ter in hebdomada Rosarium recitet: & ad majorem securitatem sex sacrificia

celebrari curet: Si pedester erat peregrinatur, ultra expensas modo dictas erogandas, pro labore fateatur, communicetque decimoquoque quoque die, toto tempore quo duratura fuisse censetur peregrinatio: semel in hebdomada ejusdem duratur tempore jejundet: unum, vel alterum Rosarium recitet; elemosynam quampiam juxta sui status possibilitatem eroget, ac sex sacrificia celebrari curet.

14. Si quis potestatem habet commutandi votum Religionis Dominicane, in qua quotidie recitatur Officium, jejunatur in septem mensibus anni, abstinendum semper à carnibus, commutare hæc posset, ex Sanch. *in clau. reg. lib. 6. c. 12. num. 21.* in jejuniū Feriæ sextæ pro tota vita item elemosynam suis facultatibus congruentem, qui perit commutationem largiatur; quotidie septem Psalmos recitet; & decimo quoque quinto die peccata fateatur. Addit Medinal *l. 1. sum. c. 14. §. 7. in tract. de commutat. reg. 3.* ut etiam dicto decimo quinto quoque die communicet.

Non placet Ludovico à Cruce de *Bulla Cruce. d. 1. c. 7. d. 4. num. 2.* sicut nec Sanch. *ibid.* n. 43. hæc commutatio, videtur enim esse in minus, cum onera Religionis sint his multo majora; quare tandem concludit, ut intermiscetur dispensatio.

15. Votum absolutum tum Castitatis, tum Religionis nunciam, posse propriè commutari: quia omne opus est minus, quam Castitas, & Religio, notam Sanchez *l. c. n. 41.* alique *ibid. cit.* (quod tamen mihi difficile dictum videtur) unde semper admittendam esse dispensationem. Absolutum dixi: nam conditionatum, vel pœnale, cum à votis absolutum aliquantum deficiat, unde minorem exigant compensationem, commutari in æquale, vel quasi æquale sine dubio possent; Sic Sanchez *n. 41. sine 2. neget Ludov. à Cruce ibid. n. 41.*

16. Votum allumendi Religionem certam non bene commutatur in aliam laxiorem, vel in aliam magis observantem: sic Suar. *l. 3. de Rel. l. 4. c. 9. n. 2.* unde vel intermiscetur dispensatio, vel alia opera addantur. Ratio est manifesta, quia laxior est minus bonum, minusque Deo grata, quam strictior.

17. Votum non inveniendi matrimonium commutant aliqui docti in Confessionem mensibus singulis biennio, ac tricenario faciendam, & in novem sacra: sic Sanchez *ibid. n. 42.* Sed Ludovicus à Cruce de *Bull. Cruce. l. c. d. 5.* qui meritò hæc minora videntur, addit injungendum esse aliquod pium opus in perpetuum, sicuti perpetuum est votum: quod tamen necessarium non esse, nos notavimus *supra, n. 5.*

18. Tunc Sacerdotij Votum commutant aliqui apud Sanchez *ibid. n. 43.* in recitationem quotidianam septem Psalmorum Pœnitentialium cum Litanis; vel in quotidianam recitationem Officii Beatissimæ Virginis, vel Calculorum Virgineorum, & in Confessionem, & Communionem decimoquoque quoque die, & ut cures celebrari sacrum singulis mensibus, utque insuper voveas castitatem; Quod si castitatem vovere refugas, hujus loco jejunes omnibus sextis Feriis.

19. Sed certè hæc commutatio valde minor videtur, quare vel, aliud addatur, vel intermiscetur dispensatio.

20. Votum semper singulis, v.g. Sabbatis jejunandi potest commutari in Confessionem, & Communionem decimoquoque quoque die per annum integrum, & in tria sacra celebranda, vel in recitationem Calculorum Virgineorum, & in elemosynam modicam Sabbatis perpetuò faciendam. Ita nonnulli apud Sanchez. *mo. cit.* Aliis id parum videtur. Ita Ludov. à Cruce *l. c. d. 7. m. 3.* fateturque Sanchez *n. 44.* nam ideo ita commutant, ut vovens perpetuò Rosarium Beatæ Virginis genuflexus recitet in hebdomada, vel elemosynam aliquam distribuat semel item in hebdomada, addit Coronam Christi Domini sexis genibus recitanda.

21. Votum recitandi singulis Feriis sextis perpetuò septem Psalmos, legitime commutabitur in modò dictis;

vel ut eadem Feria sexta, seu alio die semel in hebdomada jejuniatur. Ita Ludov. à Cruce. *ibid.*
 22. Jejunium in pane, & aqua rectè commutabitur in recitationem integri Rosarii genibus flexis, addita oratione corporis: vel in elemosynas competentes, vel melius in confessionem, & communionem. Ita Bardi in *exp. Bull. Cruc.* p. 2. r. 73.
 23. Elemosyna commutetur in servitium in Hospitalibus, quot judicantur sufficientes ad compensandam quantitatem Elemosynae promissae. Ita idem *ibid.*
 24. Confessio, & Communio in actum contritionis, vel amoris Dei, & jejunium, addita recitatione Rosarii, vel Coronae Virginis. Ita idem *ibid.*
 25. Celebratio Missae in Communionem, in recitationem Officii, vel coronae Virginis; vel in elemosynas, vel in jejunium. Ita idem *ibid.*

VII. An facta commutatione, vel etiam dispensatione, liceat redire ad prius votum?

Facta per legitimam jurisdictionem commutatione, contingit prius votum. Ita Sanchez. l. 4. c. 5. n. 42. quia commutatio est translatio in novam materiam, & prius extinctio. Hinc, si subrogata materia sit inutilis, vel impossibilis etiam culpa ipsius votantis, (qui subrogatam eandem materiam omiserit cum peccato, juxta Ludov. à Cruce de *Bull. Cruce*, d. 2. c. 6. dub. 16. n. 12.) non obligatur votans ad redeundum ad prius votum. Ita Sayr. Senc. Suar. Laym. apud Casti. d. 2. de voto, p. 1. n. 2. Commutatur, v. g. oratio S. Ignatii promissa, in jejunium ejus vigiliae: si in vigilia propter infirmitatem jejunare tibi non datur, vel cum peccato non jejunasti, ad orationem non teneris, quia votum de oratione jam extinctum per commutationem fuit. Idque locum etiam sortitur in commutatione votum saeculi, quod fit vi professionis Religionis. Sic Casti. *ibid.* num. 3. quodque negent Vivald. in *Can. del.* 3. p. c. 24. n. 28. Graff. p. 1. de *off.* lib. 2. c. 3. n. 3. Jquare, si in saeculum sine culpa, et dispensatione pontificis redeas, ad vota saeculi non teneris cum culpa, vide *supra*, c. 2. §. 3. n. 5.

2. Si dispensetur, vel commutetur ad tempus votum per subrogationem alicujus operis, teneris (si finito tempore, votumque iterum redeunte) ad illud opus subrogatum; v. g. dispensat Pontifex tuum votum Castitatis ad effectum nubendi, subrogatque jejunium singula hebdomadis, si moratur uxor, adeoque ad votum castitatis redeas, obligaris ne prosequi jejunia, posito, quod in Brevis commutationis Pontifex neque dixit, neque negavit jejunia debere esse perpetua.

3. Respondet Sanchez. lib. 4. in *dec.* c. 55. n. 21. quodvis in commutatione aliorum votorum te non obligat ad dictam perpetuitatem; te tamen obligat in commutatione praedicti voti castitatis: quia tenor Brevis Pontificij videtur eam requirere. Sed certè probabile est cum Casti. Pal. de voto, cap. 18. num. 6. te non obligari, quia cum redeat prioris voti obligatio, longè est à benignitate Ecclesiae, ut remaneant opera subrogata, gravaretur enim duplici onere votans, altero voti, altero operis subrogati. Facta commutatione à Pontifice, v. g. jejunium, ad effectum matrimonij ineundi: an obligatio jejunandi incipiat, antequam ineatur matrimonium; vide quod Sanchez. lib. 4. in *Dec.* c. 51. n. 21.

Verum, an Pontifex pro semper tibi dispenset in voto, v. g. Castitatis, dum nullam aliam strictiorem clausulam apponens, dicit (*pro hac vice*) & sic intelligatur, pro hoc voto, atque adeo absolute, vel mortua una uxor, possis aliam ducere? Vide apud eandem Sanchez. lib. 8. de *matr.* d. 31. Basilium Pontium lib. 8. *matr.* cap. 20. Summam Dianae v. *Dispensatio* n. 13. id tanquam probabile judicantem.

4. His praemissis, venio ad difficultatem in titulo propositam, an scilicet impetrata dispensatione, vel commutatione voti à Superiore, liceat votanti negligere

materiam subrogatam, & sequè subjicere iterum prior voto? Dico cum Laym. lib. 4. r. 4. cap. 8. n. 27. Sanchez. l. c. n. 26. licere, si res subrogata sit minor, si major, si major, si sit major, neget Suarez lib. 6. de voto cap. 2. d. n. 4. Idque quoties votans, voluit. Ratio est, quia tamen ex benigno, & interpretativo consensu benignissimi Dei, qui est creditor Voti, & ut Fideles ad votandum alliciantur, praesumimus hanc libertatem nobis Deum concessisse. Hinc etiam sequitur (inquit Lessius lib. 2. c. 5. dub. 16. in fin. 1. in 2. editione) si saepius facta sit commutatio, possit servari quidvis illorum, in qua facta fuit, v. c. 9. votum peregrinationis, annua commutatum est in mensuatam confessionem, mensua confessio in jejunium hebdomadarium, jejunium hebdomadarium in certas preces quotidianas; potest votans satisfacere voto, vel precibus vel jejunio, vel confessione, vel peregrinatione. Hæc Lessius.

5. Hactenus dictum est de Commutatione impetrata à legitima jurisdictione; nunc de eadem dicamus, quando fuit facta propria auctoritate votantis.

Si commutasti votum tuum in majus, vel æquale, & hoc implesti, non teneris amplius redire ad prius votum; quia jam satisfactum est Deo, ut ex se patet. Ita Ludov. à Cruce. in *exp. Bull. Cruc.* d. 1. c. 6. dub. 16. n. 2. Si commutasti in minus, & hoc item implesti, teneris supplere, quod deficit, vel si id nolis, poteris reassumere prius votum. Quod si rem propria auctoritate subrogatam, v. g. jejunium subrogatum Rosario non implesti, distinguendum erit. Si enim res subrogata fuit, vel major, vel æqualis potes, quod tibi libuerit, exhibere: v. g. in dicto exemplo, potes, vel Rosarium recitare, vel jejunare. At si res subrogata minor fuit, tunc vel addendum aliquid, quo pertingatur ad æquale, seu majus, vel prius votum erit assumendum: patet hæc ex dictis.

6. Denique, si materiam subrogatam, v. g. jejunium exhibere non potes, potes autem prius votum v. g. in dicto casu Rosarium, certè obligaris redire ad Rosarium, hoc est, ad prius votum, si ad majus, si ad minus, si ad æquale fuerit facta à te commutatio. Colligitur ex cod. Lud. à Cruce, l. c. Ratio est, quia per commutationem propria auctoritate exhibitam, non transfertur vinculum ad rem subrogatam, sed solum per equipollens satisfactum benignissimo Domino. Cum igitur ipsi satisfieri per materiam subrogatam, quæ tibi impossibilis, vel inutilis est reddita, jam non posse supponas, consequenter sequitur urgere vinculum voti, quod à suo robore per tuam commutationem nunquam cadit, quod tamen cecidisset, si per legitimam jurisdictionem concessa fuisset commutatio, ut *num.* 1. didicisti.

An peccet contra Votum, qui neglecto Voto commutato, negligit & materiam subrogatam? Dixi *supra*, c. 7. §. 5. num. 1.

CAPUT XVII.

Consilium de quadam Voti Commutatione.

1. Interrogatus, dum hæc scriberem, de cujusdam voti, Iac. Iuramenti Commutatione, aliqua dedi, quæ non parum erunt accommodata, ut magis, magisque confirmantur, lucetque majorem nonnulla hactenus allata concipiant, nam propterea labori eadem exscribendi, in Lectorem gratiam, hic non parcam.

§. I. Proponitur status Questionis.

1. Pater Bernardinus à S. Stephano, antequam suam, apud Minores de observantia professionem emitteret, legavit uncias centum monetæ Siculae, id est, secura ducenta